

ćana, prikaz razvitka brodarstva, zanata i turizma.

Zavičajni će muzej u Baški odigrati kulturnu i političku ulogu time što će trajno reprezentirati našu autohtonu kulturu domaćem svijetu i stranim turistima koji sve više dolaze u Bašku.

Naš Zavičajni muzej u Baški, kao i ostali koji se osnivaju u drugim mjestima otoka Krka, vrše pionirski posao u sakupljanju i čuvanju naših starina na otoku, a nije isključeno da će se svi oni jednom fuzionirati u veliki muzej otoka Krka. Zato svim trudbenicima na tom poslu treba odati svako priznanje za njihov rad.

Nikola Marulić

JOŠ O POVRŠINI OTOKA KRKA

Otoku Krku, kao najvećem otoku na Jadranu, površina je u prvom broju Krčkog zbornika — na str. 571—573 — prema raznim autorima navedena u veličini od 406 do 428 četvornih kilometara. Tako velike razlike u površini nastale su zbog nekoliko uzroka. Opravdana bi bila samo jedna razlika, ona koja nastaje plimom i osekom. Sve druge razlike rezultat su neznačajnog prepisivanja i nesavršenih mjerenja.

Plima i oseka oplakuju ne samo »najveći« otok Jadrana već i sve druge otoke i kopno Jugoslavije u duljini od oko 6.116 km. Cijela ta obalna linija prikazana je na pomorskim kartama pomoću aerofotogrametrijskog snimanja najvećom tačnošću, za vrijeme OSEKE. Međutim, ne kod najniže oseke, već kod SREDNJE OSEKE. Pomorci — hidrografi crtaju tu liniju na papir u MERCATOROVOJ projekciji u pomorskim kartama, ali se površina razlikuje od prave površine otoka, što pomorcima nije bitno.

Geodetski stručnjaci upotrebljavaju iste metode mjerenja, ali ih onda crtaju na papir da bi dobili tačne površine kopna i otoka; stoga će i njihova obalna crta na papiru imati nešto drukčiji oblik, pa prema tome i drugu površinu — svakako tačniju. I to ne po srednjoj OSEKI, već tačno po sredini između PLIME i OSEKE. Sve su države prihvatile tu razliku, pa se sve NADMORSKE visine i POVRŠINE kopna i otoka računaju geodetski a ne hidrografski. — Ipak se dubine mora prikazuju na svim pomorskim kartama od nivoa srednje OSEKE. Prema tome, imamo dvije obalne linije i dvije relativne površine otoka: onu manju, GEODETSKU površinu koja je određena presjekom morske površine s kopnom, i onu VEĆU, hidrografsku površinu otoka kod srednje OSEKE. Geodetska površina otoka je sredina između plime i oseke.

U bakarskom zaljevu postoji već nekoliko decenija MAREOGRAF koji nam kontinuirano bilježi podatke o plimi i oseki. Udaljen je od Krka svega 10 do 50 km, pa je tačno izračunata geodetska NULA i hidrografska nula i za KRK. Amplitude tih oscilacija mogu doseći i preko dva metra u iznimnom momentu, kako je zabilježeno na Krku. Normalne su dnevne oscilacije oko 80 centimetara, odnosno razlika između geodetske i hidrografske »nule« — oko 20 cm.

Na pitanje zašto se površina Krka iskazuje na dvije decimale u četvornim kilometrima, tj. sa 409.93, moglo bi se odgovoriti da je ta površina prepisana u Uredu za katastar grada Krka. Ali i to nije baš doslovno. Tamo se može prepisati jedino sveukupna površina, u kojoj je uključena i površina svih susjednih otočića, grebena i hridi (Marko, Košljun, Plavnik, Prvić, Zec, Galun, Kormat itd). Sve te površine su iskazane u četvornim METRIMA, a to je čak šesta decimala u četvornim kilometrima ($1000 \times 1000 \text{ m} = 0,001 \times 0,001 \text{ km}$).

Na pitanje kako je Katastar izmjerio površinu svih tih »čestica« uz tako veliku tačnost i tko je dokumentarno izlučio sve površine

koje nisu u direktnom sastavu JEDINOŠ otoka Krka (a ima ih oko 40) dat će odgovor šef toga Ureda u Krku, što će treći broj »Krčkog zbornika« nadam se, registrirati. Uz malu skicu mogla bi biti prikazana SVEUKUPNA površina, od koje će se moći odbiti sve druge površine, tj. Košljun, Plavnik, Prvić itd. Tada će se znati je li 409,93 dobiveno iz katastra. (Razlike će biti svakako u plićacima grebenima, i hridima.) Inače, u Katastru moraju biti površine iskazane što tačnije, na jedan cm, zbog logične cijene jednog cm, (npr. gradilišta danas, kada je cijena i do 5000 st. din, pogotovo ako je teren uz more). Zadnja katastarska izmjera na Krku obavljena je prije više od 100 godina, i s geodetskog stajališta dosta netačno, pogotovo za obalnu liniju. Ipak nam je za naše pregledne potrebe relativno dobra.

Na pitanje kolika je razlika u površini Krka kod plime i kod oseke, odnosno srednja površina iz toga, i kolika kod srednje oseke i kolika ako se smanji za pojas VALOMETA, lako se može odgovoriti ako se zna i ukupna duljina obalne linije Krka. Na katastarskim mapama to se može i dokumentarno iskazati u vidu tabele. Za relativno tačan rezultat — uz obalnu duljinu oko Krka od 200 km i srednji nagib obale od 30 stupnjeva, u maksimalnoj oscilaciji plime i oseke od 2 m i valometra od 3 m — dobivamo varijabilni obalni pojas od cca 10 metara. Ako to pomnožimo sa 200 km dobivamo $200 \times 0,01 \text{ km} = \text{DVA četvorna km}$. Stoga je iluzorno zahtijevati veću tačnost od JEDNOŠ četvornog km za CIJELI otok Krk. — Moglo bi se reći da svi oni koji općenito pišu da je površina otoka Krka 409,93 čkm — »pucaju topom na vrapca«. Vjerojatno je da cifra od 409,93 uzeta iz katastra ali već zaokružena od 6 na dvije decimale. Bolje je pisati 410 čkm bez decimale! To je pokazala i gornja analiza uz plimu, oseku i valomet. Toretška razlika između geodetske i hidrografske površine ovog otoka, tj. za razliku nivoa mora od 20 cm, bila bi cca $200 \text{ km} \times 0,0004 \text{ km} = 0,08 \text{ čkm}$.

Bruno Mužina

PRILOZI KRČANA U »POMORSKOM ZBORNIKU« (SV. 8) Z4 1970. GODINU

Otkako je osnovano 1962. godine, Društvo za proučavanje i unapređenje pomorstva Jugoslavije razvilo je snažnu znanstvenu aktivnost na području pomorstva, ekonomike, povijesti, tehnike i medicine. Organiziraju se savjetovanja i znanstveni skupovi na kojima dolazi do izražaja potreba usmjerenja naših privrednih i političkih kretanja i razvoja društvene zajednice prema moru i pomorstvu, svake se godine izdaje Pomorski zbornik s prilozi-
ma o povijesnim, prirodnim i aktualnim problemima pomorstva naših krajeva.

Među članovima Društva nalaze se istaknuti znanstveni radnici i pomorski stručnjaci, a među njima je i nekoliko članova rodom ili porijeklom s otoka Krka. Osmi svezak Pomorskog zbornika koji je objavljen rujna 1970. godine, u oči Dana pomorstva Jugoslavije, donosi 44 rasprave s područja ekonomike, vojno-pomorskih problema, naučike, rukovanja teretom, prava, tehničkih nauka, povijesti, prirodnih nauka, medicine i sporta. Od 44 pisaca ovih rasprava četvorica su Krčani.

Dr Ivan Kraljić, stručnjak za ekonomiku brodogradnje razmatra probleme kreditiranja jugoslavenske brodogradnje. Ovaj financijsko-ekonomski problem već godinama tišti jugoslavensku brodograđevnu djelatnost. Zanimljivo je da jugoslavenska brodogradnja isporučuje brodove na kredit neprekidno od 1959. godine. Zakonom o fondu za kreditiranje i osiguranje određenih izvoznih poslova od 1967. godine osnovan je posebni fond koji je preuzeo dugoročno kreditiranje izvoznih poslova, u koje su ušli također i poslovi kreditiranja izvoza opreme i brodova. Autor analizira financiranje proizvodnje brodova za izvoz, refinanciranje izvoza brodova na kredit i dolazi do zaključaka da je neizvjestan položaj naše brodogradnje uvjetovan financijskim poteškoćama. Autor pri kraju ističe da je financiranje izgradnje brodo-

KRČKI ZBORNIK

2

**KRK
1971**

KRČKI ZBORNIK

POVIJESNOG DRUŠTVA OTOKA KRKA
PODRUŽNICE POVIJESNOG DRUŠTVA HRVATSKE

SVEZAK 2

Urednički odbor:

dr BRANKO FUČIĆ
PETAR STRČIĆ (glavni urednik)
RIKARD ŽIC
RUDOLF ŽIC

Ovaj je svezak uredio:

PETAR STRČIĆ

Slika na koricama: MILA KUMBATOVIĆ (Motiv grba Omišlja)